

Hommage de l'auteur.
15467 Lucien De Coninck

Over de Oekologische verspreiding van vrijlevende Nematoden in België

DOOR

Vlaams Instituut voor de Zee
Flemish Marine Institute

LUCIEN DE CONINCK, ed. sc.

Overdruk uit : **BOTANISCH JAARBOEK**
XXII^{ste} JAARGANG 1980

Instituut voor Zeewetenschappelijk onderzoek
Institute for Marine Scientific Research
Prinses Elisabethlaan 69
8401 Bredene - Belgium - Tel. 059/80 37 15

N. V. v/h VANDERPOORTEN & Co, POLLEPELSTRAAT, 18, GENT

OVER DE OEKOLOGISCHE VERSPREIDING VAN VRIJLEVENDE NEMATODEN IN BELGIË,

door LUCIEN DE CONINCK, cd. sc.

INLEIDING.

In eene eerste publicatie over vrijlevende nematoden in België (1), had ik mij beperkt tot systematische opmerkingen bij iedere tot dan toe gevondene soort. Weliswaar werd bij elke soort in zeer korte bewoordingen uitgedrukt hare talrijkheid en hare verspreiding in elk der onderzochte gebieden, maar de algemeene gegevens en eene bewerking van deze gegevens bleven achterwege.

Nu ik echter een tamelijk groot aantal soorten en een voldoende aantal individuen heb onderzocht, acht ik het oogenblik gekomen om een blik te werpen op de samenstelling der nematodenfauna in de verschillende levensgemeenschappen of biocoenosen, en op de onderlinge verhoudingen tusschen de verschillende geslachten of groepen van geslachten, en tusschen de verschillende soorten.

Daarom werden tabellen opgesteld die ons zullen toelaten de verspreiding en de talrijkheid der gevonden soorten in oogenschouw te nemen.

Indeeling der levensgemeenschappen.

Eene indeeling der verschillende gemeenschappen moet gesteund zijn op de uitwendige omstandigheden die de meeste invloed hebben op het leven van den bestudeerden groep. Het

---

(1) Zie DE CONINCK, 1930.

blijkt dat verscheidene factoren eene groote rol spelen in het leven der vrijlevende nematoden. De voornaamste ervan, en de meest gemakkelijk vast te stellen, zijn : 1° het zoutgehalte, 2° de vochtigheidsgraad.

De temperatuur, waarvan de invloed vroeger fel werd overdreven, schijnt voor ons geval van ondergeschikt belang te zijn.

Ook andere factoren, zooals het gehalte aan opgeloste organische stoffen, de rijkdom aan bacteriën en de scheikundige gesteldheid van het levensmidden oefenen zeer waarschijnlijk eveneens een overwegenden invloed uit op de samenstelling der nematodenfauna in dat midden, maar tot nog toe werden door mij nog geene onderzoekingen gedaan in dien aard.

Op grond dus van voornoemde factoren, zoutgehalte en vochtigheidsgraad, werd het onderzochte materiaal verdeeld in 5 gebieden, namelijk :

I. **Zoetwater** (poelen, grachten en rivieren).

II. **Veen** (sphagnum, polytrichum, enz. in hoogveen en moerassen).

III. **Aarde** (graszoden, mos, boomwortelaarde, akkergrond en woudhumus).

IV. **Brakwater** (brakwatervennen, -geulen, enz.).

V. **Brakkegrond** (slikken en schorren).

Het **veen** werd door de meeste andere onderzoekers steeds als onderverdeeling gesteld onder het gebied *aarde*. Maar eenerzijds is de vochtigheidsgraad in **veen** (sphagnum en polytrichum), ten minste in het door mij onderzochte materiaal, steeds 100, en dus praktisch gesproken gelijk aan een **zoetwater** midden. Anderzijds vertoont **veen** geleidelijke overgangen naar vochtige weiden en **aarde**. Daarom, in plaats van het te rangschikken onder de gebieden **zoetwater** of **aarde**, verkies ik er een eigen gebied van te maken dat een soort overgang vormt tusschen de twee hooger genoemde. Ook tusschen **zoet-** en **brakwater** zijn er allerlei overgangen, bvb. de Schelde, vanaf Gentbrugge tot aan hare monding ; maar aangezien ik tot nog toe dergelijk materiaal nog niet heb onderzocht, blijft dit punt voorloopig achterwege. Het gebied **aarde** is verder onderverdeeld in verschillende ondergebieden, maar dit komt later tot bespreking.

Systematische opmerkingen.

De ondergeslachten *Acrobeles* (*Cephalobus*) en *Wilsonema* (*Plectus*), die in mijn eerste publicatie staan respectievelijk onder de geslachten *Cephalobus* en *Plectus*, zijn te beschouwen als zelfstandige geslachten en worden dan ook onafhankelijk behandeld.

De soort *Cephalobus nanus* de Man, die door Micoletzky (1) werd aanzien als synonim van *Cephalobus persegneis* Bastian, en de soort *Dorylaimus acuticauda* de Man die door denzelfden zeer verdienstelijken onderzoeker werd gelijkgesteld met *Dorylaimus carteri* Bastian, zal ik voorloopig behandelen als goede soorten, daar ik nog niet zeker ben of de voorgestelde synonymie gerechtvaardigd is.

Verder komen in de bespreking ook nog de namen voor van drie soorten die nieuw zijn voor de wetenschap :

Bitholinema schuurmans stekhoveni n. g. n. sp.

Diphtherophora vanoyei n. sp. en

Procriconema straeleni n. sp.

De beschrijving dezer drie soorten verscheen in een andere publicatie (2). Systematische bijzonderheden over de soorten die nieuw zijn voor de Belgische fauna passen niet in het kader van dit onderzoek en zullen later verschijnen.

In het totaal werden tot nu toe onderzocht en bepaald, 7.860 individuen, die zich verdeelen over 36 geslachten en 82 soorten.

---

(1) Zie MICOLETZKY, 1921-1922.

(2) Zie DE CONINCK, 1931.

ALGEMEEN OVERZICHT DER NEMATODEN FAUNA VAN BELGIË.

Algemeene tabel: (n: aantal individuen; v: aantal vangsten).

Soorten.	Zoetwater		Veen		Aarde		Brakwater		Brakkegrond		Vangsten.	Totaal.
	n.	v.	n.	v.	n.	v.	n.	v.	n.	v.		
1. <i>Achromadora ruricola</i>	2	I	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2
2. <i>Acrobeles ciliatus</i>	—	—	—	—	16	II	—	—	—	—	2	16
3. <i>Actinolaimus macrolaimus</i> .	8	IV	—	—	2	I	—	—	—	—	5	10
4. <i>Adoncholaimus thalassophygus</i>	—	—	—	—	—	—	19	II	3	I	3	22
5. <i>Alaimus primitivus</i>	—	—	—	—	1	I	—	—	—	—	1	1
6. <i>Aphanolaimus aquaticus</i> ...	—	—	3	I	—	—	—	—	—	—	1	3
7. <i>Aphelenchus avenae</i>	—	—	—	—	2	I	—	—	—	—	1	2
8. » <i>parietinus</i> ..	3	III	16	III	80	XII	—	—	11	III	21	110
9. <i>Bitholinema schuurmansstekhoveni</i>	—	—	—	—	1	I	—	—	—	—	1	1
10. <i>Cephalobus elongatus</i>	—	—	—	—	—	—	10	II	—	—	2	10
11. » <i>emarginatus</i>	—	—	—	—	2	I	—	—	—	—	1	2
12. » <i>nanus</i>	—	—	5	II	226	V	—	—	—	—	7	231
13. » <i>oxyuroides</i>	—	—	—	—	49	V	1	I	—	—	6	50
14. » <i>persegnis</i>	—	—	—	—	23	II	—	—	—	—	2	23
15. » <i>rigidus</i>	32	IV	—	—	406	XVI	9	I	133	III	24	580
16. » <i>striatus</i>	3	III	14	II	214	X	2	II	73	II	19	306

Soorten.	Zoetwater		Veen		Aarde		Brakwater		Brakkegrond		Vangsten.	Totaal.
	n.	v.	n.	v.	n.	v.	n.	v.	n.	v.		
17. <i>Chromadora leuckarti</i>	14	IV	—	—	—	—	111	II	57	II	8	182
18. <i>Cyatholaimus intermedius</i> ..	—	—	—	—	—	—	101	II	—	—	2	101
19. <i>Cylindrolaimus melancholicus</i>	2	I	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2
20. <i>Deontolaimus papillatus</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	12	II	2	12
21. <i>Diphtherophora vanoyei</i> ...	3	I	—	—	20	I	—	—	—	—	2	23
22. <i>Diplogaster rivalis</i>	257	III	—	—	—	—	—	—	—	—	3	257
23. <i>Dorylaimus acuticauda</i>	—	—	—	—	1	I	—	—	391	II	3	392
24. » <i>bridgmannensis</i> ..	2	II	—	—	55	V	—	—	—	—	7	57
25. » <i>carteri</i>	10	V	102	III	837	XXII	1	I	30	II	33	980
26. » <i>centrocercus</i> ...	—	—	—	—	120	II	—	—	—	—	2	120
27. » <i>crassus</i>	—	—	—	—	37	II	—	—	—	—	2	37
28. » <i>elongatus</i>	—	—	—	—	5	II	—	—	—	—	2	5
29. » <i>filiformis</i>	—	—	—	—	20	III	31	II	—	—	5	51
30. » <i>obtusicaudatus</i> ..	22	V	31	III	400	XVI	168	II	—	—	26	621
31. » <i>regius</i> v. <i>superbus</i>	—	—	—	—	66	V	—	—	—	—	5	66
32. » <i>stagnalis</i>	444	XII	—	—	—	—	—	—	—	—	12	444
33. » <i>tritici</i>	7	II	—	—	1	I	—	—	—	—	3	8
34. <i>Ethmolaimus pratensis</i>	1	I	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
35. <i>Microaimus globiceps</i>	—	—	—	—	—	—	2	I	3	I	2	5
36. <i>Monhystera dispar</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	1	I	1	1
37. » <i>filiformis</i>	65	VII	11	I	19	V	22	II	4	II	17	121
38. » <i>microphthalmus</i> ..	—	—	—	—	—	—	1	I	—	—	1	1

Soorten.	Zoetwater		Veen		Aarde		Brakwater		Brakkegrond		Vang- sten.	Totaal.
	n.	v.	n.	v.	n.	v.	n.	v.	n.	v.		
39. <i>Monhystera ocellata</i>	—	—	—	—	—	—	2	I	—	—	1	2
40. » <i>paludicola</i>	2	II	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2
41. » (<i>Penzancia</i>) <i>velox</i>	—	—	—	—	3	II	66	II	391	III	7	460
42. » <i>villosa</i>	—	—	—	—	9	II	—	—	—	—	2	9
43. » <i>vulgaris</i> v. <i>macrura</i>	—	—	—	—	—	—	10	I	9	I	2	19
44. <i>Mononchus bathybius</i>	1	I	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
45. » <i>brachyuris</i>	—	—	—	—	2	I	—	—	—	—	1	2
46. » <i>macrostoma</i> ...	7	V	—	—	—	—	—	—	—	—	5	7
47. » <i>papillatus</i>	—	—	13	I	222	VI	—	—	—	—	7	235
48. » <i>tridentatus</i>	—	—	—	—	9	III	—	—	—	—	3	9
49. <i>Plectus cirratus</i>	39	IX	133	III	239	XII	7	I	—	—	25	416
50. » <i>communis</i>	—	—	—	—	1	I	4	II	—	—	3	5
51. » <i>granulosus</i>	49	I	7	I	411	XII	—	—	—	—	14	467
52. » <i>parvus</i>	—	—	—	—	8	I	—	—	—	—	1	8
53. <i>Prismatolaimus dolichurus</i> .	29	VI	133	IV	108	V	—	—	—	—	15	270
54. » <i>intermedius</i>	—	—	—	—	—	—	3	I	8	I	2	11
55. <i>Procriconema straeleni</i>	—	—	2	I	—	—	—	—	—	—	1	2
56. <i>Rhabditis brevispina</i>	8	IV	—	—	1	I	—	—	—	—	5	9
57. » <i>filiiformis</i>	4	I	—	—	10	I	—	—	—	—	2	14
58. » <i>monohystera</i>	—	—	—	—	35	VI	—	—	—	—	6	35
59. » <i>oxyuris</i>	—	—	—	—	13	I	—	—	—	—	1	13

Soorten.	Zoetwater		Veen		Aarde		Brakwater		Brakkegrond		Vangsten.	Totaal.
	n.	v.	n.	v.	n.	v.	n.	v.	n.	v.		
60. <i>Rhabdolaimus terrestris</i> v. <i>aquaticus</i>	∞	I	—	—	—	—	—	—	—	—	1	8
61. <i>Sphaerolaimus gracilis</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	3	I	1	3
62. <i>Syringolaimus striatocaudatus</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	II	II	2	11
63. <i>Teratocephalus crassidens</i> ..	—	—	9	III	20	II	—	—	—	—	5	29
64. » <i>terrestris</i> ...	—	—	1	I	2	I	—	—	—	—	2	3
65. <i>Trilobus gracilis</i>	122	VI	—	—	1	I	—	—	—	—	7	123
66. » <i>pellucidus</i>	I	I	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
67. <i>Tripyla filicaudata</i>	—	—	—	—	4	II	—	—	—	—	2	4
68. » <i>papillata</i>	14	II	—	—	10	VI	8	I	—	—	9	32
69. <i>Tylencholaimus mirabilis</i> ..	—	—	—	—	4	II	—	—	—	—	2	4
70. <i>Tylenchorhynchus robustus</i> .	3	II	9	I	1	I	—	—	—	—	4	13
71. <i>Tylenchus agricola</i>	11	IV	182	I	159	IX	2	I	1	I	16	355
72. » <i>consobrinus</i>	—	—	—	—	1	I	—	—	—	—	1	1
73. » <i>daveinei</i>	—	—	23	III	54	VI	—	—	—	—	9	77
74. » <i>dipsaci</i>	—	—	—	—	13	I	—	—	—	—	1	13
75. » <i>dubius</i>	—	—	—	—	99	VI	4	I	1	I	8	104
76. » <i>filiformis</i> v. <i>leptosoma</i>	—	—	11	I	—	—	—	—	—	—	1	11
77. » <i>intermedius</i>	—	—	5	I	6	II	—	—	—	—	3	11
78. » <i>macrophallus</i> ...	—	—	—	—	1	I	—	—	—	—	1	1

Soorten.	Zoetwater		Veen		Aarde		Brakwater		Brakkegrond		Vang- sten'	Totaal.
	n.	v.	n.	v.	n.	v.	n.	v.	n.	v.		
79. <i>Tylolaimophorus typicus</i> ...	—	—	—	—	93	I	—	—	—	—	1	93
80. <i>Walcherenia typica</i>	1	I	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
81. <i>Wilsonema auriculatum</i> ...	—	—	—	—	1	I	—	—	—	—	1	1
82. " <i>otophorum</i>	—	—	—	—	13	II	—	—	—	—	2	13
<i>Dorylaimus spec.</i>	4	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	6
<i>Enoplus spec.</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2
<i>Hoplolaimus spec.</i>	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	2
<i>Monhystera spec.</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	45	—	—	45
<i>Plectus spec.</i>	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	3
<i>Rhabditis spec.</i>	—	—	—	—	10	—	—	—	—	—	—	10
" "	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	3
<i>Tylenchus spec.</i>	—	—	20	—	—	—	—	—	—	—	—	20
" "	10	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	11
<i>Species</i>	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	4
Totaal	1180	XX	731	IV	4174	XXIX	586	II	1189	III	58	7860

De volgende soorten zijn nieuw voor de Belgische fauna (22).

<i>Achromadora ruricola</i>	(zoetwater),
<i>Alaimus primitivus</i>	(aarde),
<i>Aphanolaimus aquaticus</i>	(veen),
<i>Bitholinema schuurmans stekhoveni</i>	(aarde),
<i>Cephalobus nanus</i>	(veen en aarde),
<i>Diphtherophora vanoyei</i>	(zoetwater en aarde),
<i>Ethmolaimus pratensis</i>	(zoetwater),
<i>Monhystera villosa</i>	(aarde),
<i>Procriconema straeleni</i>	(veen),
<i>Rhabditis oxyuris</i>	(aarde),
<i>Rhabdolaimus terrestris v. aquaticus</i>	(zoetwater),
<i>Syringolaimus striatocaudatus</i>	(brakkegrond),
<i>Teratocephalus crassidens</i>	(veen en aarde),
<i>Teratocephalus terrestris</i>	(veen en aarde),
<i>Trilobus pellucidus</i>	(zoetwater),
<i>Tylencholaimus mirabilis</i>	(aarde),
<i>Tylenchorhynchus robustus</i>	(zoetwater, veen en aarde),
<i>Tylenchus dipsaci</i>	(aarde),
<i>Tylenchus filiiformis v. leptosoma</i>	(veen),
<i>Tylenchus macrophallus</i>	(aarde),
<i>Tylolaimophorus typicus</i>	(aarde),
<i>Walcherenia typica</i>	(zoetwater).

TALRIJKHEID EN VERSPREIDING.

Beteekenis der gebruikte termen.

A. Talrijkheid:

TERMEN		% v. totaal aantal individuën	Zoet- water 1180	Veen 731	Aarde 4174	Brak- water 586	Brakke- grond 1189
Uiterst talrijk.....	>	10 %	118	73	418	59	119
Zeer talrijk	>	7 %	83	51	292	42	84
Talrijk	>	5 %	59	37	209	30	59
Nogal talrijk.....	>	3 %	36	22	125	18	36
Niet talrijk	>	2 %	24	15	84	12	24
Tamelijk zeldzaam ..	>	1 %	12	8	42	6	12
Zeldzaam	>	0,25 %	3	2	10	2	3
Zeer zeldzaam.....	<	0,25 %	1	1	1	1	1

B. Verspreiding :

TERMEN.		% v. totaal aantal vangsten	Zoetwater. 20	Aarde. 29
Uiterst verspreid	>	40 %	8	12
Zeer verspreid	>	30 %	6	9
Verspreid	>	20 %	4	6
Matig verspreid.....	>	10 %	2	3
Weinig verspreid	>	5 %	1	2
Beperkt	<	5 %	—	1

Plaats in het systeem der nematoden, van de behandelde geslachten.

Om den lezer toe te laten de komende tabellen en besprekingen te begrijpen is het raadzaam eerst een klein overzicht te geven van de plaats die elk der gevonden geslachten bekleedt in het systeem der nematoden. Deze indeeling is grootendeels gesteund op de werken van Filipjev (1) en van Micoletzky (2), met een paar kleine wijzigingen.

Alaimus behoort eigenlijk tot de onderfamilie der *Dorylaiminae*. Maar door het verdwijnen van den mondstekel is de levenswijze van *Alaimus* noodzakelijk grondig gaan verschillen van die van de andere geslachten uit dezelfde onderfamilie. Daarom moet *Alaimus* hier afzonderlijk worden behandeld.

Het onlangs door de Man opgestelde geslacht *Walcherenia* (3) werd door Micoletzky (4) voorloopig gerangschikt in de nabijheid van *Alaimus*. *Walcherenia* heeft echter niets met dit geslacht gemeen, en geheel hare organisatie wijst op eene verwantschap met *Plectus* en consoorten; daarom plaats ik *Walcherenia* liever onder deze groep, als aanhang.

Fam. ENOPLIDAE.

- subfam. *Oncholaiminae* : gen. *Adoncholaimus*.
- » *Trilobinae* : gen. *Trilobus*, *Tripyla*, *Prismatolaimus*, *Mononchus*.
- » *Dorylaiminae* : gen. *Syringolaimus*.
gen. *Diphtherophora*, *Tylencholaimus*, *Tylolaimophorus*.
gen. *Deontolaimus*, *Dorylaimus*, *Actinolaimus*.
Aanhang. : *Alaimus*.

Fam. CHROMADORIDAE.

- subfam. *Cyatholaiminae* : gen. *Cyatholaimus*.
- » *Spilipherinae* : gen. *Ethmolaimus*, *Microlaimus*.
- » *Chromadorinae* : gen. *Achromadora*, *Chromadora*.

(1) Zie FILIPJEV, 1918.

» FILIPJEV, 1925.

(2) » MICOLETZKY, 1921/22.

(3) » DE MAN, 1921, pag. 14-15, taf. V, fig. 10-10 c.

(4) » MICOLETZKY, 1925, pag. 161-162, taf. V, fig. 14 a-b.

Fam. MONHYSTERIDAE.

- subfam. Monhysterinae : gen. *Monhystera*, (*Penzancia*).
» Sphaerolaiminae : gen. *Sphaerolaimus*.

Fam. ANGUILLULIDAE.

- subfam. Cyndrolaiminae : gen. *Cyndrolaimus*.
» Plectinae : gen. *Plectus*, *Wilsonema*, *Bitholinema*.
Aanhang: *Walcherenia*.
» Rhabditinae : gen. *Rhabditis*.
gen. *Cephalobus*, *Acrobeles*, *Tetratocephalus*.
gen. *Rhabdolaimus*.
» Diplogasterinae : gen. *Diplogaster*.
» Tylenchinae : gen. *Aphelenchus*.
gen. *Tylenchus*, *Tylenchorhynchus*.
gen. *Procriconema*, *Hoplolaimus*.

Aanhang : *Aphanolaimus*.

A. ZOETWATER.

Tafel I. (*)

Voor wat het aantal soorten betreft zien we dat de onderfamilie der *Dorylaiminae* 25 % uitmaakt van de totale zoetwater fauna, dit is 8 soorten op 32, en dat deze 8 soorten meer als 40 % van het totaal individuën aantal vertegenwoordigen. De familie der *Chromadoridae* en de onderfamilie der *Tylenchinae* zijn even talrijk aan soorten en aan individuën ; maar alhoewel zij samen evenveel soorten tellen als de *Trilobinae*, is hun individuënaantal meer als vijf maal kleiner.

Diplogaster rivalis die heel alleen staat om zijn onderfamilie te vertegenwoordigen neemt een belangrijke plaats in voor wat betreft het individuënaantal : meer dan 20 % worden door hem ingenomen. Van de andere groepen zijn enkel *Plectus*, *Monhystera* en *Cephalobus* van eenig belang.

(*) De heer VAN DEN BOGAERDE hielp me bij het vervaardigen dezer tafels. Hierom betuig ik hem mijn oprechten dank.

Tafel I.

SAMENSTELLING DER NEMATODEN FAUNA IN ZOETWATER.	
A. SOORTEN. <i>Totaal: 32.</i>	B. INDIVIDUËN. <i>Totaal: 1180.</i>
1. <i>Walcherenia.</i>	5% <i>REST. (11 soorten.)</i>
1. <i>Cylindrolaimus.</i>	3% <i>Cephalobus</i>
1. <i>Rhabdolaimus.</i>	5,7% <i>MONHYSTERA.</i>
1. <i>Diplogaster.</i>	
2. <i>RHABDITIS.</i>	7,4% <i>PLECTUS.</i>
2. <i>MONHYSTERA.</i>	<i>Tripyla.</i>
2. <i>PLECTUS.</i>	14,8% <i>Prismatolaimus.</i>
2. <i>CEPHALOBUS.</i>	<i>Trilobus - Mononchus.</i>
<i>Tylenchorhynchus.</i> 1	
3. <i>Tylenchus.</i> 1	
<i>Aphelenchus.</i> 1	21,7% <i>DIPLOGASTER.</i>
<i>Ethmolaimus.</i> 1	
3. <i>Achromadora.</i> 1	
<i>Chromadora.</i> 1	
<i>Tripyla.</i> 1	<i>Diphtherophora.</i>
<i>Prismatolaimus.</i> 1	<i>Actinolaimus.</i>
6. <i>TRILOBUS.</i> 2	
<i>MONONCHUS.</i> 2	42,3%
<i>Diphtherophora.</i> 1	<i>DORYLAIMUS.</i>
<i>Actinolaimus.</i> 1	
8. <i>DORYLAIMUS.</i> 6	

Talrijkheidstabel der nematodenfauna in het zoetwater.

(In deze tabel zijn enkel opgenomen de soorten die meer als 1 % van de totale zoetwaterfauna uitmaken).

Volgnummer	Soorten	Absoluut aantal	% van het totaal : 1180	In woorden uitgedrukt	Sexueel cijfer	Rijpheids- coëfficiënt
1	<i>Dorylaimus stagnalis</i> .	444	37,6	uiterst talrijk	0	9
2	<i>Diplogaster rivalis</i> ...	257	21,7	» »	50	78
3	<i>Trilobus gracilis</i> ...	122	10,3	» »	30	59
4	<i>Monhystera filiformis</i>	65	5,5	talrijk	0	58
5	<i>Plectus granulatus</i> ..	49	4,1	nogal talrijk	50	42
6	<i>Plectus cirratus</i>	39	3,3	» »	0	69
7	<i>Cephalobus rigidus</i> ..	32	2,7	niet »	50	28
8	<i>Prismatolaimus doli- churus</i>	29	2,4	» »	0	38
9	<i>Dorylaimus obtusicau- datus</i>	22	1,8	tamelijk zeldzaam	433	73
10	<i>Tripyla papillata</i> ...	14	1,1	» »	29	84
	<i>Chromadora leuckarti</i> .	14	1,1	» »	33	57

Zooals blijkt uit deze tabel zijn er een drietal soorten overwegend in de zoetwater fauna. Samen maken zij bijna 70 % uit van de totale individuen massa. De tabel is sprekend genoeg om nadere uitleg overbodig te maken. Over sexueel cijfer en rijpheidscoëfficiënt wordt verder gesproken.

Zeldzaam zijn :

- Actinolaimus macrolaimus.*
- Aphelenchus parietinus.*
- Cephalobus striatus.*
- Diphtherophora vanoyei.*
- Dorylaimus carteri.*
- Dorylaimus tritici.*
- Mononchus macrostoma.*
- Rhabditis brevispina.*
- Rhabditis filiformis.*
- Tylenchorhynchus robustus.*
- Tylenchus agricola.*

Zeer zeldzaam zijn: *Achromadora ruricola*.

Cylindrolaimus melancholicus.

Dorylaimus brigdammensis.

Ethmolaimus pratensis.

Monhystera paludicola.

Mononchus bathybius.

Trilobus pellucidus.

Walcherenia typica.

Eene bijzondere melding verdient *Rhabdolaimus terrestris* var. *aquaticus*. Van deze soort waren zeer veel individuen aanwezig in een aquarium in het laboratorium; maar de juiste herkomst van het materiaal was niet meer met zekerheid te bepalen.

Verspreidingstabel der zoetwaternematoden (z. = zeldzaam;
z. z. : zeer zeldzaam).

Volgnummer	SOORTEN	Absoluut aantal vangsten	% v. totaal 20	In woorden uit- gedrukt	Volgnummer voor talrijkheid
1	<i>Dorylaimus stagnalis</i>	12	60	uiterst verspreid	1
2	<i>Plectus cirratus</i>	9	45	» »	6
3	<i>Monhystera filiiformis</i>	7	35	zeer »	4
4	<i>Trilobus gracilis</i>	6	30	» »	3
4	<i>Prismatolaimus dolichurus</i>	6	30	» »	8
6	<i>Chromadora leuckarti</i>	5	25	verspreid	10
6	<i>Dorylaimus carteri</i>	5	25	»	z.
6	» <i>obtusicaudatus</i>	5	25	»	9
6	<i>Mononchus macrostoma</i>	5	25	»	z.
10	<i>Actinolaimus macrolaimus</i>	4	20	»	z.
10	<i>Cephalobus rigidus</i>	4	20	»	7
10	<i>Rhabditis brevispina</i>	4	20	»	z.
10	<i>Tylenchus agricola</i>	4	20	»	z.
14	<i>Aphelenchus parietinus</i>	3	15	matig verspreid	z.
14	<i>Cephalobus stritatus</i>	3	15	» »	z.
14	<i>Diplogaster rivalis</i>	3	15	» »	2
17	<i>Dorylaimus brigdammensis</i>	2	10	» »	z. z.
17	» <i>tritici</i>	2	10	» »	z.
17	<i>Monhystera paludicola</i>	2	10	» »	z. z.
17	<i>Tripyla papillata</i>	2	10	» »	10
17	<i>Tylenchorhynchus robustus</i>	2	10	» »	z.

Volgnummer	SOORTEN	Absoluut aantal vangsten	% v. totaal 20	In woorden uit- gedrukt	Volgnummer voor talrijkheid
22	<i>Achromadora ruricola</i>	1	5	weinig verspreid	Z. Z.
22	<i>Cylindrolaimus melancholicus</i>	1	5	» »	Z. Z.
22	<i>Diphtherophora vanoyei</i> ..	1	5	» »	Z.
22	<i>Ethmolaimus pratensis</i> ...	1	5	» »	Z. Z.
22	<i>Mononchus bathybius</i>	1	5	» »	Z. Z.
22	<i>Plectus granulatus</i>	1	5	» »	5
22	<i>Rhabditis filiformis</i>	1	5	» »	Z.
22	<i>Rhabdolaimus terrestris</i> var. <i>aquaticus</i>	1	5	» »	—
22	<i>Trilobus pellucidus</i>	1	5	» »	Z. Z.
22	<i>Walcherenia typica</i>	1	5	» »	Z. Z.

Voor de meeste soorten gaan talrijkheid en verspreiding steeds min of meer gepaard. Maar er zijn enkele uitzonderingen.

Dorylaimus carteri, *Mononchus macrostoma*, *Actinolaimus macrolaimus*, *Rhabditis brevispina* en *Tylenchus agricola* zijn verspreid maar zeldzaam. Dit wil zeggen, dat zij bijna overal te vinden zijn maar steeds in kleinen getalle, vergeleken met andere soorten.

Anderzijds is *Diplogaster rivalis* maar matig verspreid maar tevens uiterst talrijk. Dit komt vooral door het feit dat in een individuënrijk (481) bodemonmonster uit de Leie, deze soort 53 % van de geheele levensgemeenschap uitmaakte.

Nieuw voor de zoetwaterfauna van België zijn de volgende soorten :

Achromadora ruricola.

Diphtherophora vanoyei.

Ethmolaimus pratensis.

Rhabdolaimus terrestris var. *aquaticus*.

Trilobus pellucidus.

Tylenchorhynchus robustus.

Walcherenia typica.

In het totaal zijn dus bekend 21 geslachten en 31 soorten.

B. VEEN.

Tafel II.

SAMENSTELLING DER NEMATODEN FAUNA IN VEEN.	
A. SOORTEN. <i>Totaal</i> : 21.	B. INDIVIDUËN. <i>Totaal</i> : 731.
1. <i>Aphanolaimus</i> .	7,6% REST. (4 soorten)
1. <i>Monhystera</i> .	
1. <i>Mononchus</i> .	
1. <i>Prismatolaimus</i> .	18,1% PRISMATOLAIMUS.
2. PLECTUS.	
3. DORYLAIMUS.	18,3% DORYLAIMUS.
TERATOCEPHALUS ₂	
4. CEPHALOBUS. 2.	19,1% PLECTUS.
<i>Procriconema</i> . 1.	<i>Procriconema</i> .
<i>Tylenchorhynchus</i> . 1.	<i>Tylenchorhynchus</i> .
8. <i>Aphelenchus</i> . 1.	<i>Aphelenchus</i> .
TYLENCHUS. 5.	36,7% TYLENCHUS.

Zooals men ziet zijn het de *Tylenchinae* die overwegen in veen, zoowel voor wat betreft het aantal soorten als het aantal individuen.

Maar van dit laatste mag men niet een algemeene regel maken ;

de *Tylenchinae* hebben dit vooral te danken aan het feit dat in een der 4 vangsten *Tylenchus agricola* v. *bryophilus* in zeer groot getal optrad; in geen der 3 andere vangsten echter kwam hij nog voor. Het geslacht *Dorylaimus* treedt hier min of meer op den achtergrond en bedraagt slechts 18 % van het totale individuen aantal.

Talrijkheidstabel der Nematoden Fauna in Veen.

(In deze tabel zijn enkel opgenomen, de soorten die meer als 1 % van de totale veenfauna uitmaken).

Volgnummer	SOORTEN	Abso- luut aantal	% van het totaal 731	In woorden uit- gedrukt	Sexuaal cijfer	Rijp- heids coëffi- cient
1	<i>Tylenchus agricola</i> var. <i>bryophilus</i> ...	182	24,9	uiterst talrijk	0	81
2	<i>Prismatolaimus doli- churus</i>	133	18,1	» »	0	78
2	<i>Plectus cirratus</i>	133	18,1	» »	0	31
4	<i>Dorylaimus carteri</i> ...	102	13,9	»* »	0	13
5	» <i>obtusicaudatus</i>	31	4,2	nogal »	80	29
6	<i>Tylenchus daveinei</i> ...	23	3,1	» »	46	82
7	» <i>spec.</i>	20	2,7	niet »	100	30
8	<i>Aphelenchus parieti- nus</i>	16	2,1	» »	0	75
9	<i>Cephalobus striatus</i> ...	14	1,9	tamelijk zeldz.	0	42
10	<i>Mononchus papillatus</i>	13	1,7	» »	0	23
11	<i>Monhystera filiformis</i>	11	1,4	» »	0	63
11	<i>Tylenchus filiformis</i> var. <i>leptosoma</i>	11	1,4	» »	0	18
13	<i>Teratocephalus crassi- dens</i>	9	1,2	» »	0	89
13	<i>Tylenchorhynchus</i> <i>robustus</i>	9	1,2	» »	0	44

Als leidende vorm voor de veen nematoden fauna kan be-
schouwd worden *Prismatolaimus dolichurus*, de enkele soort die
in de 4 vangsten voorkwam. Verder werden gevonden in 3 vang-
sten: *Aphelenchus parietinus*, *Dorylaimus carteri*, *Dorylaimus*

obtusicaudatus, *Plectus cirratus*, *Teratocephalus crassidens* en *Tylenchus daveinei*. Enkel de 2 laatste ervan zijn min of meer kenmerkend voor het veen. De andere zijn meest in alle gebieden verspreid. *Cephalobus nanus* en *Cephalobus striatus* werden tweemaal gevonden; alle andere slechts een enkele keer.

Zeldzaam zijn: *Aphanolaimus aquaticus*.
Cephalobus nanus.
Plectus granulosus.
Procriconema straeleni.
Tylenchus intermedius.

Zeer zeldzaam is: *Teratocephalus terrestris*.

Alle gevonden soorten zijn nieuw voor de veenfauna van België, daar tot nu toe geen veen materiaal werd onderzocht.

C. AARDE.

Het gebied aarde wordt onderverdeeld in een zeker aantal ondergebieden, die onderling nogal verschillend zijn. Voor ons materiaal komen in aanmerking:

1° **Graszoden**: deze zijn onder te verdeelen in zandige, meest drooge graszoden, en in vettige, meest vochtige graszoden.

2° **Mos**: Dit zijn alle mossen, uitgenomen *Sphagnum*, dat onder het gebied veen wordt gerangschikt.

3° **Akkergrond**: die regelmatig bebouwd wordt, dus omgeploegd en bemest.

4° **Boomwortelaarde**: dit is aarde doortrokken met een dicht netwerk van boomwortelen.

5° **Humus**: bvb. de bodem van een woud en aarde uit een oude wilgetronk.

Eerst laat ik nu volgen eene algemeene lijst van alle in aarde gevonden soorten, waarop dan de andere tabellen zullen gesteund zijn.

SOORTEN	Graszoden				Mos		Akker- grond		Boom- wortel- aarde		Humus		Totaal
	Zandig		Vetrig										
	v.	n.	v.	n.	v.	n.	v.	n.	v.	n.	v.	n.	
1. <i>Acrobeles ciliatus</i>	I	2	—	—	I	14	—	—	—	—	—	—	16
2. <i>Actinolaimus macrolaimus</i>	—	—	I	2	—	—	—	—	—	—	—	—	2
3. <i>Alaimus primitivus</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	I	1	1
4. <i>Aphelenchus avenae</i>	—	—	—	—	—	—	I	2	—	—	—	—	2
5. <i>parietinus</i>	I	14	II	13	V	43	II	3	I	2	I	5	80
6. <i>Bitholinema schuurmans stekhoveni</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	I	1	1
7. <i>Cephalobus emarginatus</i>	—	—	I	2	—	—	—	—	—	—	—	—	2
8. <i>nanus</i>	—	—	II	213	II	2	—	—	—	—	I	11	226
9. <i>oxyuroides</i>	—	—	II	18	—	—	III	31	—	—	—	—	49
10. <i>persegnis</i>	—	—	—	—	II	23	—	—	—	—	—	—	23
11. <i>rigidus</i>	—	—	VI	81	IV	50	III	29	II	242	I	4	406
12. <i>striatus</i>	—	—	III	40	II	100	III	8	II	66	—	—	214
13. <i>Diphtherophora vanoyei</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	I	20	20
14. <i>Dorylaimus acuticauda</i>	—	—	—	—	I	1	—	—	—	—	—	—	1
15. <i>brigdammensis</i>	—	—	I	47	—	—	III	6	I	2	—	—	55
16. <i>carteri</i>	I	20	V	41	VIII	608	III	25	III	68	I	75	837
17. <i>centrocercus</i>	—	—	—	—	—	—	II	120	—	—	—	—	120
18. <i>crassus</i>	—	—	—	—	—	—	II	37	—	—	—	—	37
19. <i>elongatus</i>	—	—	I	4	—	—	—	—	I	1	—	—	5
20. <i>filiformis</i>	—	—	II	16	I	4	—	—	—	—	—	—	20
21. <i>obtusicaudatus</i>	I	1	IV	75	III	108	IV	170	II	16	II	30	400

SOORTEN	Graszoden				Mos		Akker- grond		Boom- wortel- aarde		Humus		Totaal
	Zandig		Vettig										
	v.	n.	v.	n.	v.	n.	v.	n.	v.	n.	v.	n.	
22. <i>Dorylaimus regius</i> var. <i>superbus</i> .	—	—	II	51	—	—	I	5	II	10	—	—	66
23. » <i>tritici</i>	—	—	—	—	—	—	I	1	—	—	—	—	1
24. » <i>spec.</i>	—	—	I	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1
25. <i>Monhystera filiformis</i>	—	—	—	—	I	3	II	5	I	7	I	4	19
26. » <i>velox</i>	—	—	I	1	I	2	—	—	—	—	—	—	3
27. » <i>villosa</i>	—	—	—	—	I	1	—	—	—	—	I	8	9
28. <i>Mononchus brachyuris</i>	—	—	I	2	—	—	—	—	—	—	—	—	2
29. » <i>papillatus</i>	—	—	II	67	I	43	II	24	—	—	I	88	222
30. » <i>tridentatus</i>	—	—	—	—	—	—	III	9	—	—	—	—	9
31. <i>Plectus cirratus</i>	—	—	IV	55	III	31	III	95	—	—	II	58	239
32. » <i>communis</i>	—	—	I	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1
33. » <i>granulosus</i>	I	2	V	86	III	245	I	5	I	28	I	45	411
34. » <i>parvus</i>	—	—	I	8	—	—	—	—	—	—	—	—	8
35. » <i>spec.</i>	—	—	—	—	I	3	—	—	—	—	—	—	3
36. <i>Prismatolaimus dolichurus</i>	—	—	I	1	II	101	—	—	I	2	I	4	108
37. <i>Rhabditis brevispina</i>	—	—	—	—	—	—	I	1	—	—	—	—	1
38. » <i>filiformis</i>	—	—	—	—	—	—	I	10	—	—	—	—	10
39. » <i>monohystera</i>	—	—	III	11	—	—	I	1	I	1	I	22	35
40. » <i>oxyuris</i>	—	—	—	—	I	13	—	—	—	—	—	—	13
41. » <i>spec.</i>	—	—	—	—	I	10	—	—	—	—	—	—	10
42. » <i>spec.</i>	—	—	—	—	I	3	—	—	—	—	—	—	3

SOORTEN	Graszoden				Mos		Akker- grond		Boom- wortel- aarde		Humus		Totaal
	Zandig		Vettig										
	v.	n.	v.	n.	v.	n.	v.	n.	v.	n.	v.	n.	
43. <i>Teratocephalus crassidens</i>	—	—	I	1	—	—	—	—	—	—	I	19	20
44. » <i>terrestris</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	I	2	2
45. <i>Trilobus gracilis</i>	—	—	—	—	—	—	I	1	—	—	—	—	1
46. <i>Tripyla filicaudata</i>	—	—	—	—	I	2	I	2	—	—	—	—	4
47. » <i>papillata</i>	—	—	II	4	II	2	II	4	—	—	—	—	10
48. <i>Tylencholaimus mirabilis</i>	—	—	I	3	—	—	—	—	—	—	I	1	4
49. <i>Tylenchorhynchus robustus</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	I	1	1
50. <i>Tylenchus agricola</i>	—	—	V	104	I	1	II	16	—	—	I	38	159
51. » <i>consobrinus</i>	—	—	I	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1
52. » <i>daveinei</i>	—	—	II	19	II	23	I	2	—	—	I	10	54
53. » <i>dipsaci</i>	—	—	I	13	—	—	—	—	—	—	—	—	13
54. » <i>dubius</i>	—	—	III	35	—	—	III	64	—	—	—	—	99
55. » <i>intermedius</i>	—	—	—	—	I	3	I	3	—	—	—	—	6
56. » <i>macrophallus</i>	—	—	I	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1
57. » <i>spec.</i>	—	—	I	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1
58. <i>Tyrolaimophorus typicus</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	I	93	93
59. <i>Wilsonema auriculatum</i>	—	—	—	—	I	1	—	—	—	—	—	—	1
60. » <i>otophorum</i>	I	3	—	—	1	10	—	—	—	—	—	—	13
61. <i>Species</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	I	4	4
Totaal	I	—	X	—	IX	1450	IV	679	III	445	II	540	4174
	1060												

Deze lijst laat ons toe Tafel III op te stellen, die ons de samenstelling toont van de nematoden fauna in de aarde.

Tafel III.

SAMENSTELLING DER NEMATODEN FAUNA IN AARDE.	
A. SOORTEN. Totaal: 60.	B. INDIVIDUËN. Totaal: 4174.
1. <i>Alaimus.</i>	9,3% <i>REST. (10 soorten)</i>
3. <i>MONHYSTERA.</i>	<i>Trilobus. Tripyla.</i>
6. <i>RHABDITIS.</i>	8,5% <i>Mononchus. Pristomatolaimus.</i>
7. <i>Tripyla. 2 Pristomatolaimus. 1</i> <i>Trilobus. 1 MONONCHUS. 3</i>	10,5% <i>Tylenchorhynchus.</i> <i>Aphelenchus.</i> TYLENCHUS.
8. <i>Bitholinema. 1.</i> <i>Wilsonema. 2.</i> <i>PECTUS. 5</i>	16,1% <i>Bitholinema.</i> <i>Wilsonema.</i> PECTUS.
<i>Acrobeles. 1</i> 9. <i>Teratocephalus. 2</i> CEPHALOBUS. 6	22,8% <i>Acrobeles.</i> <i>Teratocephalus.</i> CEPHALOBUS.
<i>Tylenchorhynchus. 1</i> 11. <i>Aphelenchus 2</i> TYLENCHUS. 8	<i>Tylosaimophorus.</i> <i>Tylencholaimus.</i> <i>Diphtherophora.</i>
<i>Tylencholaimus. 1</i> <i>Diphtherophora. 1</i> 15. <i>Actinolaimus. 1</i> <i>Tylosaimophorus. 1</i> DORYLAIMUS. 11	39,8% <i>Actinolaimus.</i> DORYLAIMUS.

Zooals in het zoetwater zijn het de *Dorylaiminae* die, wat betreft soorten en individuen aantal, overwegend zijn in aarde. Samen met *Actinolaimus*, *Diphtherophora*, *Tylencholaimus* en

Tylolaimophorus maakt *Dorylaimus* het vierde uit van het soorten aantal dat de aardnematoden fauna vormt. De 4/10^{en} van deze fauna maken zij uit wat betreft individuen rijkdom. De *Tylenchinae* volgen op de *Dorylaiminae* voor het soorten aantal, maar komen na *Cephalobus* (met *Acrobeles* en *Teratocephalus*) en *Plectus* (met *Wilsonema* en *Bitholinema*) voor de rijkdom aan individuen. Eene ruime plaats wordt eveneens ingenomen door de *Trilobinae* (met *Mononchus*, *Tripyla*, *Trilobus* en *Prismatolaimus*).

Talrijkheidstabel der aardnematoden.

(In deze tabel werden enkel opgenomen, de soorten die minstens 1 % van de totale aardfauna uitmaken).

Volgnummer	SOORTEN	Abso- luut aantal	% van totaal 4174	In woorden uit- gedrukt	Sexueel cijfer	Rijp- heids coëffi- cient
1	<i>Dorylaimus carteri</i> ...	837	20	uiterst talrijk	31	33,3
2	<i>Plectus granulatus</i> ..	411	9,8	zeer »	10	73
3	<i>Cephalobus rigidus</i> ..	406	9,7	» »	61	38
4	<i>Dorylaimus obtusicaudatus</i>	400	9,5	» »	184	37
5	<i>Plectus cirratus</i>	239	5,7	talrijk	0	33,3
6	<i>Cephalobus nanus</i>	226	5,4	»	0	24
7	<i>Mononchus papillatus</i>	222	5,3	»	0	35,5
8	<i>Cephalobus striatus</i> ..	214	5,1	»	54	55
9	<i>Tylenchus agricola</i> ..	159	3,8	nogal talrijk	23	71
10	<i>Dorylaimus centrocer- cus</i>	120	2,8	niet »	0	90
11	<i>Prismatolaimus doli- churus</i>	108	2,5	» »	0	73
12	<i>Tylenchus dubius</i>	99	2,3	» »	22	66
13	<i>Tylolaimophorus typi- cus</i>	93	2,2	» »	0	43
14	<i>Aphelenchus parieti- nus</i>	80	1,9	tamelijk zeldz.	50	58
15	<i>Dorylaimus regius</i> v. <i>superbus</i>	66	1,5	» »	13	38
16	<i>Dorylaimus brigdam- ensis</i>	55	1,3	» »	0	50
17	<i>Tylenchus daveinei</i> ..	54	1,2	» »	23	83
18	<i>Cephalobus oxyporeus</i>	49	1,1	» »	22	83

Eene enkele soort is uiterst talrijk : het is *Dorylaimus carteri*, die alleen, een vijfde bedraagt van het totaal individuen aantal. Daarop volgen *Plectus granulatus*, *Cephalobus rigidus* en *Dorylaimus obtusicaudatus*, die elk voor bijna een tiende bijdragen tot de samenstelling van de fauna. Drie kwart der individuen behoort tot 9 soorten ; voor het vierde kwart zijn 51 andere soorten noodig.

Zeldzaam zijn :

<i>Acrobeles ciliatus</i>	<i>Rhabditis filiformis</i>
<i>Cephalobus persegnis</i>	<i>Rhabditis monohystera</i>
<i>Diphtherophora vanoyei</i>	<i>Rhabditis oxyuris</i>
<i>Dorylaimus crassus</i>	<i>Teratocephalus crassidens</i>
<i>Dorylaimus filiformis</i>	<i>Tripyla papillata</i>
<i>Monhystera filiformis</i>	<i>Tylenchus dipsaci</i>
<i>Wilsonema otophorum</i>	

Zeer zeldzaam zijn :

<i>Actinolaimus macrolaimus</i>	<i>Plectus communis</i>
<i>Alaimus primitivus</i>	<i>Plectus parvus</i>
<i>Aphelenchus avenae</i>	<i>Rhabditis brevispina</i>
<i>Cephalobus emarginatus</i>	<i>Teratocephalus terrestris</i>
<i>Bitholinema schuurmans stekhoveni</i>	<i>Trilobus gracilis</i>
<i>Dorylaimus acuticauda</i>	<i>Tripyla filicauda</i>
<i>Dorylaimus elongatus</i>	<i>Tylencholaimus mirabilis</i>
<i>Dorylaimus tritici</i>	<i>Tylenchorhynchus robustus</i>
<i>Monhystera velox</i>	<i>Tylenchus consobrinus</i>
<i>Monhystera villosa</i>	<i>Tylenchus intermedius</i>
<i>Mononchus brachyuris</i>	<i>Tylenchus macrophallus</i>
<i>Mononchus tridentatus</i>	<i>Wilsonema auriculatum</i>

Verspreiding der aardnematoden.

(z = zeldzaam ; zz = zeer zeldzaam).

Volgnummer	SOORIEN	Abso- luut aantal	% van totaal 29	In woorden uit- gedrukt	Volg- nummer van talrijk- heid
1	<i>Dorylaimus carteri</i>	22	72	uiterst verspreid	1
2	<i>Cephalobus rigidus</i>	16	55	» »	3
2	<i>Dorylaimus obtusicaudatus</i>	16	55	» »	4
4	<i>Aphelenchus parietinus</i> ...	12	41	» »	14
4	<i>Plectus cirratus</i>	12	41	» »	5
4	» <i>granulosus</i>	12	41	» »	2
7	<i>Cephalobus striatus</i>	10	34	zeer »	8
8	<i>Tylenchus agricola</i>	9	31	» »	9
9	<i>Mononchus papillatus</i> ...	6	20	verspreid	7
9	<i>Rhabditis monohystera</i> ...	6	20	»	z.
9	<i>Tripyla papillata</i>	6	20	»	z.
9	<i>Tylenchus daveinei</i>	6	20	»	17
9	» <i>dubius</i>	6	20	»	12
14	<i>Cephalobus nanus</i>	5	17	matig verspreid	6
14	» <i>oxyuroides</i> ...	5	17	» »	18
14	<i>Dorylaimus brigdammensis</i>	5	17	» »	16
14	» <i>regius v. superbus</i> ..	5	17	» »	15
14	<i>Monhystera filiformis</i> ...	5	17	» »	z.
14	<i>Prismatolaimus dolichurus</i>	5	17	» »	11
20	<i>Dorylaimus filiformis</i>	3	13	» »	z.
20	<i>Mononchus tridentatus</i> ...	3	13	» »	zz.
22	<i>Acrobeles ciliatus</i>	2	6	weinig »	z.
22	<i>Cephalobus persegnis</i>	2	6	» »	z.
22	<i>Dorylaimus centrocerus</i> ...	2	6	» »	10
22	» <i>crassus</i>	2	6	» »	z.
22	» <i>elongatus</i>	2	6	» »	zz.
22	<i>Monhystera velox</i>	2	6	» »	zz.
22	» <i>villosa</i>	2	6	» »	zz.
22	<i>Teratocephalus crassidens</i> .	2	6	» »	z.
22	<i>Tripyla filicaudata</i>	2	6	» »	zz.
22	<i>Tylencholaimus mirabilis</i>	2	6	» »	zz.
22	<i>Tylenchus intermedius</i> ...	2	6	» »	zz.
22	<i>Wilsonema otophorum</i> ...	2	6	» »	z.

De meest talrijke soorten zijn over het algemeen ook min of meer verspreid. Maar enkele soorten met groote verspreiding komen maar in een betrekkelijk klein aantal individuen voor. Zoo bvb. *Aphelenchus parietinus*, die uiterst verspreid is, en tevens maar tamelijk zeldzaam.

Rhabditis monohystera en *Tripyla papillata* zijn verspreid, maar zeldzaam, dit wil zeggen, in klein aantal.

Eene beperkte verspreiding bezitten de volgende soorten :

<i>Actinolaimus macrolaimus</i>	<i>Plectus parvus</i>
<i>Alaimus primitivus</i>	<i>Rhabditis brevispina</i>
<i>Aphelenchus avenae</i>	<i>Rhabditis filiformis</i>
<i>Bitholinema schuurmans stekhoveni</i>	<i>Rhabditis oxyuris</i>
<i>Cephalobus emarginatus</i>	<i>Teratocephalus terrestris</i>
<i>Diphtherophora vanoyei</i>	<i>Tylenchorhynchus robustus</i>
<i>Dorylaimus acuticauda</i>	<i>Tylenchus consobrinus</i>
<i>Dorylaimus tritici</i>	<i>Tylenchus dipsaci</i>
<i>Mononchus brachyuris</i>	<i>Tylenchus macrophallus</i>
<i>Plectus communis</i>	<i>Tylolaimophorus typicus</i>
<i>Wilsonema auriculatum</i> .	

Nadat we het gebied aarde hebben beschouwd in zijn geheel, onderzoeken wij het eens in elk zijner vijf onderdeelen afzonderlijk.

Tafel IV.

Deze tafel, die de samenstelling weergeeft van de verschillende faunas voor wat de soorten aangaat, leert ons dat de *Dorylaiminae*, zooals te verwachten was uit tafel III, de voornaamste plaats bekleeden in graszoden, in akkergrond, in boomwortelaarde en in humus. In mos staan ze slechts op de derde plaats, naast de *Trilobinae* en de *Tylenchinae*, en na *Cephalobus* (met *Acrobeles*) en *Plectus* (met *Wilsonema*). Ook de *Tylenchinae* nemen over het algemeen veel plaats in, uitgenomen in boomwortelaarde waar enkel *Aphelenchus* hen vertegenwoordigt. *Monhystera* treedt op den achtergrond, evenals *Rhabditis* die echter in mos en in akkergrond iets meer vertegenwoordigd is. *Cephalobus* is iets belangrijker als *Plectus*; beide geslachten met hunne bijge-

Tafel IV.

VERDEELING DER NEMATODEN FAUNA IN DE AARDE. A. SOORTEN.				
GRASZODEN. 35	MOS. 27	AKKERGROND. 26	HUMUS. 22	BOOMWORTELAARDE 12
1. <i>Monhystera</i> .	3. <i>MONHYSTERA</i> .	1. <i>Monhystera</i> .	1. <i>Alaimus</i> .	1. <i>Rhabditis</i> .
1. <i>Rhabditis</i> .		2. <i>PECTUS</i> .	1. <i>Rhabditis</i> .	
4. <i>Tripyla</i> 1 <i>Prismatolaimus</i> 1 <i>MONONCHUS</i> 2	3. <i>RHABDITIS</i> .	3. <i>CEPHALOBUS</i> .	2. <i>MONHYSTERA</i> .	1. <i>Aphelenchus</i> .
5. <i>WILSONEMA</i> 2 <i>PECTUS</i> 3	<i>Aphelenchus</i> 1 4. <i>TYLENCHUS</i> 3	3. <i>RHABDITIS</i> .	<i>Prismatolaimus</i> . 2. <i>Mononchus</i> .	4. <i>Prismatolaimus</i> .
<i>Acrobeles</i> 1 7. <i>Teratocephalus</i> 1 <i>CEPHALOBUS</i> 5	<i>Mononchus</i> 1 4. <i>Prismatolaimus</i> 1 <i>TRIPYLA</i> 2	<i>Tripyla</i> 1 4. <i>Trilobus</i> 1 <i>MONONCHUS</i> 2	<i>Bitholinema</i> 1 3. <i>PECTUS</i> 2	1. <i>Monhystera</i> . 1. <i>Plectus</i> .
<i>Aphelenchus</i> 1 8. <i>TYLENCHUS</i> 7	4. <i>DORYLAIMUS</i> .	<i>APHELENCHUS</i> 2 6. <i>TYLENCHUS</i> 4	<i>TERATOCEPHALUS</i> 3 4. <i>CEPHALOBUS</i> 2	2. <i>CEPHALOBUS</i> .
<i>Tylencholaimus</i> 1 9. <i>Actinolaimus</i> 1 <i>DORYLAIMUS</i> 7	<i>Acrobeles</i> 1 5. <i>CEPHALOBUS</i> 4 <i>WILSONEMA</i> 2 5. <i>PECTUS</i> 3	<i>TYLENCHUS</i> 4 7. <i>DORYLAIMUS</i> .	<i>Tylenchorhynchus</i> 1 4. <i>Aphelenchus</i> 1 <i>TYLENCHUS</i> 2 <i>Tylencholaimus</i> 1 <i>Diphtherophora</i> 1 5. <i>Tylosaimophorus</i> 1 <i>DORYLAIMUS</i> 2	5. <i>DORYLAIMUS</i> .

slachten bekleeden den eersten rang in mos. In graszoden komen ze na de *Dorylaiminae* en de *Tylenchinae*; in akkergrond zijn ze min belangrijk, en in humus worden ze enkel door *Dorylaimus* overtroffen.

Treffend is de proportie stekeldragende **soorten** (*Dorylaiminae* en *Tylenchinae*) in de verschillende ondergebieden. In mos en in akkergrond is er één stekeldragend geslacht op negen; in graszoden één op zeven; in boomwortelaarde één op zes en in humus één op drie.

Tafel V.

Tafel V toont ons de samenstelling der nematoden fauna voor wat betreft het individuën aantal.

In graszoden behoort één derde der individuën tot *Cephalobus* en consoorten, één vierde tot *Dorylaimus*, één vijfde tot de *Tylenchinae* en één zevende tot *Plectus* met *Wilsonema*.

In mos, akkergrond en humus zijn de *Dorylaiminae* overwegend, en maken er ongeveer de helft uit van de totale bevolking. *Plectus* komt achterna. *Cephalobus* telt een niet onaanzienlijk aantal vertegenwoordigers in elk dezer drie ondergebieden, evenals de *Tylenchinae*; deze laatste echter treden in mos nogal sterk achteruit. In humus vormen de *Trilobinae*, vooral met *Mononchus*, een groote groep. Het is moeilijk aan te nemen dat *Mononchus* een uitsluitend carnivoor leven zou leiden, als men bedenkt dat hij in eene vangst bijna één vijfde uitmaakte (17,8 %) van de totale levensgemeenschap; dit is eene veel te hooge verhouding om een uitsluitend carnivore levenswijze toe te laten.

In boomwortelaarde is *Cephalobus* sterk overwegend (67,4 %) en wordt op verren afstand gevolgd door *Dorylaimus*; *Plectus* is meer dan 10 maal minder talrijk.

Eenige van de soorten aangetroffen in aarde zijn gemeen aan alle ondergebieden, andere aan ekele. Nog enkele zijn kenmerkend voor een bepaald gebied. Daarom onderscheidt men in de aardnematoden:

A. 1. **Omnivage soorten.** Komen min of meer gelijkvormig in alle grondsoorten voor.

Aphelchus parietinus (ook in zoetwater, veen en brakkegrond)

Tafel V.

VERDEELING DER NEMATODEN FAUNA IN DE AARDE. B. INDIVIDUËN.				
GRASZODEN. 1060.	MOS. 1450.	AKKERGROND. 679.	HUMUS. 540.	BOOMWORTELAARDE. 445.
8,2% REST. (6 Soorten.)	6,3% REST. (10 Soorten.)	8,3% REST. (8 Soorten.)	6,7% REST. (4 Soorten.)	9,7% REST. (4 Soorten.) 6,3% PLECTUS.
14,4% Wilsonema. PLECTUS.	10,3% Tripyla. Prismatolaimus MONONCHUS.	11,7% CEPHALOBUS.	6,7% Teratocephalus. CEPHALOBUS.	23,6% DORYLAIMUS.
20,0% APHELENCHUS. TYLENCHUS.	13,2% Acrobelles CEPHALOBUS.	13,1% APHELENCHUS. TYLENCHUS.	10% APHELENCHUS. TYLENCHORHYNCHUS. TYLENCHUS.	
23,7% Actinolaimus. Tylencholaimus. DORYLAIMUS.	20% Wilsonema. PLECTUS.	14,5% PLECTUS.	17% Prismatolaimus. MONONCHUS.	67,4% CEPHALOBUS.
33,8% Acrobelles. Teratocephalus. CEPHALOBUS.	50,1% DORYLAIMUS.	52,2% DORYLAIMUS.	18,9% Bitholinema. PLECTUS.	
			40,7% Tylencholaimus. Diphtherophora. TYLOLAIMOPHORUS. DORYLAIMUS.	

Cephalobus rigidus (ook in zoetwater, brakwater en brakkegrond).

Dorylaimus carteri (ook in zoetwater, veen, brakwater en brakkegrond).

Dorylaimus obtusicaudatus (ook in zoetwater, veen en brakwater).

Plectus granulosus (ook in zoetwater en veen).

2. Bijna omnivage soorten.

Cephalobus striatus (niet in humus ; ook in de 4 andere gebieden).

Monhystera filiformis (niet in graszoden ; ook in de 4 andere gebieden).

Mononchus papillatus (niet in boomwortelaarde ; ook in veen).

Plectus cirratus (niet in boomwortelaarde ; niet in brakkegrond).

Prismatolaimus dolichurus (niet in akkergrond ; ook in zoetwater en veen).

Tylenchus agricola (niet in boomwortelaarde ; ook in de 4 andere gebieden).

Tylenchus daveinei (niet in boomwortelaarde ; ook in veen).

B. Zandnematoden. Als echte zandnematoden zijn te beschouwen :

Acrobeles ciliatus en

Wilsonema otophorum, die enkel gevonden werden in een los, min of meer droog vlechtwerk van mos, of aan duingras.

C. Akkergrondnematoden.

Aphelenchus avenae.

Dorylaimus centrocerus.

Mononchus tridentatus.

D. Humusnematoden. In woudhumus :

Alaimus primitivus.

Bitholinema schuurmans stekhoveni.

Diphtherophora vanoyei.

Tylolaimophorus typicus.

E. Werden enkel in graszoden gevonden (maar zijn daarom niet kenmerkend) :

Actinolaimus macrolaimus (in zeer vochtige graszode aan boord van poel).

Cephalobus emarginatus.

Mononchus brachyuris.

Plectus communis.

Plectus parvus.

Tylenchus consobrinus.

Tylenchus dipsaci.

Tylenchus macrophallus.

Voor de aardfauna van België, zijn nieuw, de volgende soorten :

Alaimus primitivus (in humus).

Bitholinema schuurmans stekhoveni (in humus).

Diphtherophora vanoyei (in humus).

Monhystera villosa (in mos en humus).

Rhabditis oxyuris (in mos).

Teratocephalus crassidens (in graszode en humus).

Teratocephalus terrestris (in humus).

Tylencholaimus mirabilis (in graszode en humus).

Tylenchorhynchus robustus (in humus).

Tylenchus dipsaci (in graszode).

Tylenchus macrophallus (in graszode).

Tylolaimophorus typicus (in humus).

D. BRAKWATER.

TAFEL VI.

Tafel VI geeft ons de samenstelling weer van de nematoden fauna in dat gebied. Iets dat onmiddellijk het oog trekt is het feit dat twee tot nog toe weinig in het oog springende groepen hier al met eens de overhand nemen. Eenerzijds hebben wij *Monhystera* met een overwegend soortenaantal, anderzijds de *Chromadoridae* die het grootste aantal individuen tellen.

Tafel VI.

SAMENSTELLING DER NEMATODEN FAUNA IN BRAKWATER.	
A. SOORTEN. <i>Totaal</i> : 23.	B. INDIVIDUËN. <i>Totaal</i> : 586.
1. <i>Adoncholaimus</i> .	7,3% REST (7 soorten.)
<i>Prismatolaimus</i> . 1	3,1% <i>Adoncholaimus</i> .
2. <i>Tripyla</i> 1	3,5% <i>Cephalobus</i> .
2. PLECTUS.	17% MONHYSTERA.
3. <i>Hoplolaimus</i> . 1	
3. TYLENCHUS. 2	
3. DORYLAÏMUS.	33,4% DORYLAÏMUS.
<i>Microsaimus</i> . 1	
3. <i>Cyatholaimus</i> . 1	
<i>Chromadora</i> . 1	
4. CEPHALOBUS.	<i>Microsaimus</i> .
	<i>Cyatholaimus</i> .
	35,6%
5. MONHYSTERA.	CHROMADORA.

Ook *Dorylaimus* neemt een ruime plaats in. *Cephalobus* is goed vertegenwoordigd voor de soorten, maar als individuen massa treedt hij meer op den achtergrond.

Talrijkheidstabel der brakwater nematoden.

Volgnummer	SOORTEN	Abso- luut aantal	% van totaal 586	In woorden uit- gedrukt	Sexueel cijfer	Rijp- heids coëffi- cient
1	<i>Dorylaimus obtusicaudatus</i>	168	28,6	uiterst talrijk	53	38
2	<i>Chromadora leuckarti</i>	111	18,9	»	52	76
3	<i>Cyatholaimus intermedius</i>	101	17,2	»	36	50
4	<i>Penzancia (Monhystera) velox</i>	66	11,2	»	60	76
5	<i>Dorylaimus filiformis bastiani</i>	31	5,2	talrijk	42	66
6	<i>Monhystera filiformis</i>	22	3,6	nogal talrijk	0	37
7	<i>Adoncholaimus thalassophygas</i>	19	3,2	»	33	83
8	<i>Cephalobus elongatus</i>	10	1,6	tamelijk zeldz.	25	100
8	<i>Monhystera vulgaris macrura</i>	10	1,6	»	25	50
10	<i>Cephalobus rigidus</i>	9	1,5	»	0	22
11	<i>Tripyla papillata</i>	8	1,3	»	100	76
12	<i>Plectus cirratus</i>	7	1	»	0	28

De talrijkheidstabel toont ons *Dorylaimus obtusicaudatus* op de eerste plaats, op korten afstand gevolgd door *Chromadora leuckarti* en *Cyatholaimus intermedius*. Ook *Monhystera velox* is goed vertegenwoordigd.

Deze vier soorten vormen drie kwart der totale nematoden bevolking.

Zeldzaam zijn:

Cephalobus striatus   *Plectus granulosus*   *Tylenchus dubius*.
Microlaimus globiceps   *Prismatolaimus dolichurus*
Monhystera ocellata   *Tylenchus agricola*.

Zeer zeldzaam zijn:

Cephalobus oxyuroides.

Dorylaimus carteri.

Monhystera microphthalma.

Te weinig vangsten werden gedaan om te kunnen gewagen van verspreiding in dit gebied.

E. BRAKKEGROND.

Tafel VII.

SAMENSTELLING DER NEMATODEN FAUNA IN BRAKKEGROND.	
A. SOORTEN. Totaal: 20.	B. INDIVIDUËN. Totaal: 1189.
1. <i>Enoplus</i> .	3,2% REST (750000)
1. <i>Adoncholaimus</i> .	5% <i>Chromadora</i> (+ <i>Microdorylaimus</i>)
1. <i>Prismatolaimus</i> .	17,3% CEPHALOBUS.
1. <i>Syngonolaimus</i> .	
2. <i>Microdorylaimus</i> .	
2. <i>Chromadora</i> .	
2. CEPHALOBUS. 2.	<i>Deontolaimus</i>
<i>Aphelechenchus</i> 1.	36,3% DORYLAIMUS.
3. TYLENCHUS 2.	
<i>Deontolaimus</i> 1.	
3. DORYLAIMUS 2.	
<i>Sphaerolaimus</i> 1.	<i>Sphaerolaimus</i>
6. MONHYSTERA. 5.	38% MONHYSTERA.

Zooals blijkt uit tafel VII is het weer *Monhystera* die ook hier overweegt. Zij wordt van dichtbij gevolgd door *Dorylaimus* (met *Deontolaimus*). De *Chromadoridae* treden meer op den achtergrond, terwijl *Cephalobus* iets meer naar voren komt.

Talrijkheidstabel der Brakkegrond Nematoden.

Volnummer	SOORTEN	Abso- luut aantal	% van totaal 1189	In woorden uit- gedrukt	Sexueel cijfer	Rijp- heids- coëffi- cient
1	<i>Monhystera velox</i>	391	32,5	uiterst talrijk	45	52
1	<i>Dorylaimus acuticauda</i>	391	32,5	»	25	32
3	<i>Cephalobus rigidus</i> ..	133	11	»	79	50
4	» <i>striatus</i> .	73	6	talrijk	73	34
5	<i>Chromadora leuckarti</i>	57	4,8	nogal talrijk	60	83
6	<i>Monhystera spec.</i> ...	45	3,8	»	25	56
7	<i>Deontolaimus papilla- tus</i>	12	1	tamelijk zeldz.	50	50

De talrijkheidstabel toont ons *Monhystera velox* en *Dorylaimus acuticauda* op de eerste plaats, met elk bijna één derde van het totaal aantal individuen. Ook *Cephalobus rigidus* is uiterst talrijk.

Zeldzaam zijn:

Aphelenchus parietinus, *Monhystera vulgaris* var. *macrura*,
Adoncholaimus thalassophygas, *Prismatolaimus intermedius*,
Microaimus globiceps, *Sphaerolaimus gracilis*,
Monhystera filiformis, *Syringolaimus striatocaudatus*.

Zeer zeldzaam zijn:

Monhystera dispar
Tylenchus agricola.
Tylenchus dubius.

Nieuw voor de brakkegrondfauna van België is *Syringolaimus striatocaudatus*. Voor de verspreiding geldt dezelfde opmerking als voor het brakwater.

Indien we de nematodenfauna beschouwen van brakwater en brakkegrond, dan zijn daarin twee groepen te onderscheiden :

1° Zee- en brakwater (brakkegrond) nematoden gebonden aan een minimum zoutgehalte.

2° Nematoden komende uit het land.

Tot de eerste groep behooren :

Adoncholaimus thalassophygas

Cyatholaimus intermedius

Deontolaimus papillatus

Microilaimus globiceps

Monhystera microphthalma

Monhystera ocellata

Sphaerolaimus gracilis

Syringolaimus striatocaudatus.

Tot de tweede groep behooren :

Aphelenchus parietinus

Dorylaimus obtusicaudatus

Cephalobus oxyuroides

Monhystera filiiformis

Cephalobus rigidus

Plectus cirratus

Cephalobus striatus

Plectus communis

Dorylaimus acuticauda

Tripyla papillata

Dorylaimus carteri

Tylenchus agricola

Dorylaimus filiiformis

Tylenchus dubius.

Brakkegrond vormen die doordrongen in zoet water en in aarde, zijn :

Chromadora leuckarti en *Monhystera velox*.

Werden enkel in brakwater gevonden, maar hooren waarschijnlijk meer in zoetwater of in aarde thuis, de volgende soorten :

Cephalobus elongatus

Monhystera vulgaris v. *macrura*

Monhystera dispar

Prismatolaimus intermedius.

Nu volgt eene indeeling der nematoden soorten in aarde en in zoetwater al naar gelang hun voorkomen in deze twee middens.

1. Echte zoetwaterbewoners.

<i>Achromadora ruricola</i>	<i>Monhystera paludicola</i>
<i>Chromadora leuckarti</i>	<i>Mononchus bathybius</i>
<i>Cylindrolaimus melancholicus</i>	<i>Mononchus macrostoma</i>
<i>Diplogaster rivalis</i>	<i>Rhabdolaimus terrestris</i> v. <i>aquaticus</i>
<i>Dorylaimus stagnalis</i>	<i>Trilobus pellucidus</i> .
<i>Ethmolaimus pratensis</i>	<i>Walcherenia typica</i> .

2. Overwegend zoetwaterbewoners :

<i>Actinolaimus macrolaimus</i>	<i>Rhabditis brevispina</i>
	<i>Trilobus gracilis</i> .

3. Amphibische soorten :

<i>Aphelenchus parietinus</i>	<i>Monhystera filiformis</i>
<i>Cephalobus rigidus</i>	<i>Plectus cirratus</i>
<i>Cephalobus striatus</i>	<i>Prismatolaimus dolichurus</i>
<i>Dorylaimus brigdammensis</i>	<i>Rhabditis filiformis</i>
<i>Dorylaimus carteri</i>	<i>Tripyla papillata</i>
<i>Dorylaimus obtusicaudatus</i>	<i>Tylenchorhynchus robustus</i>
<i>Dorylaimus tritici</i>	<i>Tylenchus agricola</i> .

4. Overwegende aardbewoners.

<i>Cephalobus oxyuroïdes</i>	<i>Tylenchus daveinei</i>
<i>Diphtherophora vanoyei</i>	<i>Tylenchus dubius</i>
<i>Mononchus papillatus</i>	<i>Tylenchus intermedius</i>
<i>Plectus granulatus</i>	

5. Echte aardbewoners.

<i>Acrobeles ciliatus</i>	<i>Dorylaimus regius</i> v. <i>superbus</i>
<i>Alaimus primitivus</i>	<i>Monhystera villosa</i>
<i>Aphelenchus avenae</i>	<i>Mononchus brachyuris</i>
<i>Bitholinema schuurmans stek-</i>	<i>Mononchus tridentatus</i>
<i>hoveni</i> .	<i>Rhabditis monohystera</i>
<i>Cephalobus emarginatus</i>	<i>Rhabditis oxyuris</i>
<i>Cephalobus persegnis</i>	<i>Tripyla filicaudata</i>
<i>Dorylaimus centrocercus</i>	<i>Tylencholaimus mirabilis</i>
<i>Dorylaimus crassus</i>	<i>Tylenchus consobrinus</i>
<i>Dorylaimus elongatus</i>	<i>Tylenchus dipsaci</i>

Tylenchus macrophallus
Tyrolaimophorus typicus

Wilsonema auriculatum
Wilsonema otophorum.

Sexueel cijfer en rijpheidscoëfficiënt.

Micoletzky, in zijne belangrijke studie van 1921-22 over de vrijlevende nematoden stelt de vraag of het koude jaargetijde een invloed zou uitoefenen op het **sexueelcijfer**, dit is het aantal mannelijke op 100 vrouwelijke individuen. In mij kwam echter het gedacht op dat, indien er een invloed is van het koude jaargetijde, dit niet zoozeer op het **sexueelcijfer** als wel op de **rijpheidscoëfficiënt**, dit is het aantal rijpe individuen (♀ en ♂) op een totaal van honderd, zou te merken zijn. Nu komt het, door de bijzondere omstandigheden waarin mijne onderzoekingen werden gedaan, dat enkel in den herfst en in den winter materiaal werd onderzocht, zoodat ik deze gegevens niet kan vergelijken met andere gegevens uit de lente en de zomermaanden. Maar toch is de kleine tabel die volgt voldoende om aan te toonen dat er tijdens den winter geen stilstand schijnt te zijn van het geslachtelijk leven der vrijlevende nematoden, natuurlijk als het levensmidden niet heelemaal vastgevroren is. Voor de tabel werd enkel gebruik gemaakt van enkele soorten waarvan het individuen aantal de 200 overschrijdt (uitgezonderd *Trilobus gracilis*.)

SOORTEN	Herfst			Winter		
	juve-niel	rijp	coëfficient	juve-niel	rijp	coëfficient
A. Aarde.						
<i>Dorylaimus carteri</i>	122	50	29	454	211	31
<i>Plectus granulatus</i>	42	86	67	58	225	79
<i>Cephalobus rigidus</i>	192	92	33	52	69	57
<i>Dorylaimus obtusicaudatus</i>	149	25	14	95	123	56
<i>Plectus cirratus</i>	46	57	55	104	13	11
<i>Mononchus papillatus</i> .	137	62	31	6	18	75
<i>Cephalobus striatus</i> ...	36	30	45	59	89	60
B. Zoetwater :						
<i>Dorylaimus stagnalis</i> ..	347	3	1	47	37	44
<i>Diplogaster rivalis</i>	—	—	—	55	201	78
<i>Trilobus gracilis</i>	17	21	55	32	52	61

Enkel *Plectus cirratus* vertoont een duidelijke zakking van den rijpheidscoëfficiënt met het koudere jaargetijde.

Voor *Dorylaimus carteri* is de toestand in winter en herfst ongeveer dezelfde; voor alle andere soorten is de rijpheidscoëfficiënt 's winters beduidend grooter als in den herfst.

Laat ons nu terugkeeren tot de verschillende talrijkheidstabellen, om het sexuaalcijfer eens na te gaan van de belangrijkste soorten.

In het zoetwater zien we dat *Dorylaimus stagnalis*, *Monhystera filiformis*, *Plectus cirratus* en *Prismatolaimus dolichurus* geen mannelijke individuen vertoonen. Voor *Trilobus gracilis* en *Chromadora leuckarti* is er één ♂ voor 3 tot 4 ♀♀. Voor *Diplogaster rivalis*, *Plectus granulosus* en *Cephalobus rigidus*, één ♂ voor 2 ♀♀. Bij *Dorylaimus obtusicaudatus* schijnt ieder ♀ er 4 of 5 ♂♂ op na te houden.

In veen zijn er bijna geen mannelijke individuen, zooals blijkt uit de tabel.

Op de 14 meest talrijke soorten zijn er slechts drie met ♂♂:

Tylenchus daveinei met 1 ♂ voor 2 ♀♀; *Dorylaimus obtusicaudatus* met ongeveer evenveel ♂♂ als ♀♀ (8 ♂♂ voor 10 ♀♀); bij een *Tylenchus* die niet nader te bepalen was waren ♂♂ en ♀♀ juist even talrijk.

In aarde hebben *Plectus cirratus*, *Cephalobus nanus*, *Mononchus papillatus*, *Dorylaimus centrocerus*, *Prismatolaimus dolichurus*, *Tylolaimophorus typicus* en *Dorylaimus brigdammensis* enkel vrouwelijke individuen. *Plectus granulosus* en *Dorylaimus regius* v. *superbus* hebben elk 1 ♂ voor 8 tot 10 ♀♀; *Dorylaimus carteri*, *Tylenchus agricola*, *Tylenchus dubius*, *Tylenchus daveinei* en *Cephalobus oxyuroides* hebben 1 ♂ voor 3 tot 5 ♀♀; *Cephalobus rigidus*, *Cephalobus striatus* en *Aphelenchus parietinus* hebben 1 ♂ voor 2 ♀♀, en *Dorylaimus obtusicaudatus* heeft weer 2 ♂♂ voor 1 ♀. In brakwater hebben *Monhystera filiformis*, *Cephalobus rigidus* en *Plectus cirratus* geene ♂♂. *Cephalobus elongatus* en *Monhystera vulgaris* v. *macrura* hebben er 1 voor 4 ♀♀; *Cyatholaimus intermedius* en *Adoncholaimus thalassophygas* 1 voor 3 ♀♀; *Dorylaimus filiformis bastiani* en *Dorylaimus obtusicaudatus* 1 voor 2 ♀♀ en eindelijk *Chromadora leuckarti* en *Tripyla papillata* hebben er één voor ieder ♀.

In Brakkegrond (vergeelijk hiermede het veen) schijnen de

♂♂ talrijker te zijn; *Dorylaimus acuticauda* en *Monhystera* spec. bezitten 1 ♂ voor 4 ♀♀; *Monhystera velox*, *Chromadora leuckarti* en *Deontolaimus papillatus* hebben 1 ♂ voor 2 ♀♀, en *Cephalobus rigidus* en *Cephalobus striatus* hebben 3 ♂♂ voor 4 ♀♀.

Besluit.

1° Van de nematoden fauna van België zijn tot nog toe bekend 82 soorten en 36 geslachten, die zich verdeelen als volgt :

- 31 soorten en 21 geslachten in het zoetwater gebied ;
- 19 soorten en 12 geslachten in het veengebied ;
- 55 soorten en 21 geslachten in aarde ;
- 22 soorten en 11 geslachten in brakwater ;
- 18 soorten en 12 geslachten in brakkegrond.

- 2° a) overwegen van de *Dorylaiminae* in zoetwater en in aarde;
- b) overwegen der *Tylenchinae* in veen ;
- c) in brakwater, overwegen van de *Chromadoridae*, gevolgd door de *Dorylaiminae* ;
- d) in brakkegrond, overwegen van de *Monhysterinae*.

3° het koude jaargetijde oefent in de meeste gevallen geen remmende invloed uit op de sexueele bedrijvigheid der vrijlevende nematoden.

BIBLIOGRAPHIE.

- De Coninck, L. 1930. *Bijdrage tot de Kennis der vrijlevende Nematoden van België*, Natuurwetenschappelijk Tijdschrift, 12e Jaargang, n. 4.
- De Coninck, L. 1931. *Sur trois espèces nouvelles de nématodes libres trouvés en Belgique*, Bulletin du Musée royal d'Histoire Naturelle de Belgique, Tome VII Fasc. n° 11.
- de Man, J. G. 1921. *Nouvelles recherches sur les nématodes libres terricoles*, Capita Zoologica, deel I, aflevering 1.
- Filipjev, I. N. 1918. *Freilebende marine Nematoden aus der Umgebung von Sebastopol*, übersetzt von Dr. H. A. Kreis, Archiv für Naturgeschichte, Bd. 91, 1925, Abt. A, h. 4.

Filipjev, I. N. 1925. *Les Nématodes libres des mers septentrionales appartenant à la famille des Enoplidae*, id., Bd. 91, h. 6.

Micoletzky, H. 1921/22. *Die freilebenden Erd-Nematoden, mit besonderer Berücksichtigung der Steiermark und der Bukowina, zugleich mit einer Revision sämtlicher nicht mariner, freilebender Nematoden in Form von Genus-Beschreibungen und Bestimmungsschlüsseln*, id., Bd. 87, Abt. A., h. 8-9.

Micoletzky, H. 1925. *Die freilebenden Süßwasser- und Moornematoden Dänemarks, nebst anhang über Amöbosporidiën und andere parasiten bei freilebenden Nematoden*. Mémoires de l'Académie Royale des Sciences et des Lettres du Danemark, Copenhague, Section des Sciences, sér. 8, t. X, n° 2.

(Uit het Biogeographisch Instituut der Universiteit Gent).

